

I yttrande (Dv-rapport 1992:6) över regeringens promemoria uttrycker domstolsverket en undran ”om det finns ett oredovisat bakgrundmaterial” med missnöjda röster om verkets verksamhet (rapporten s 30). Verket uttalar vidare att man inom verket ” – genom täta kontakter på olika nivåer med personal inom domstolarna – ” har uppfattningen ”att samarbetet sedan många år tillbaka flyter friktionsfritt” (ib s 31). Verket påtalar också att det har ett ”omfattande kontaktnät” för att kunna genomföra olika kurser och seminarier (ib s 39). Det torde stå helt klart att verket har ett gott samarbete med många, av vilka vissa nått chefsbefattning eller genom tjänstgöring inom eller med anknytning till verket kan förvänta sig en karriär.

Mot vad domstolsverket i sak anfört vill länsrätten för egen del endast erinra om att förhållandet mellan verket och denna länsrätt vid ett flertal tillfällen varit minst sagt ansträngt och att verket många gånger utan motivering ändrat på de beslut som länsrätten fattat mot bakgrund av sin lokalkännedom och kompetens avseende den egna verksamheten.

De delar inom domstolsverkets verksamhetsområde som länsrätten funnit direkt ”stötande” är de som berör den dömande verksamheten och dit hör de av verket utarbetade domstolsblanketterna och de genom verkets försorg tillkomna handböckerna i den del dessa inte klart avser administrativ verksamhet.

Det kan med fog sättas i fråga om blanketterna och de angivna handböckerna objektivt sett täckt ett behov hos domstolarna som tillnärmelsevis motsvarar kostnaderna för utarbetandet och produktionen av dem. Oberoende av hur det förhåller sig med detta och till kvalitén hos handböckerna går det emellertid ej att kringgå den principiella frågan om det ankommer på en administrativ myndighet som domstolsverket att ägna sig åt denna typ av verksamhet.

Domsblanketterna utarbetas i förenklingssyfte och för att skapa enhetliga avgöranden. De utformas stundom med anpassning till datasystem utanför domstolsväsendet och ger många gånger uttryck för hur en bestämmelse skall tolkas. Syftet med handböckerna synes främst vara att utarbeta ”riktlinjer för en normalhantering” i processuellt och materiellt hänseende av förekommande mål.

Blanketterna och handböckerna utgör direkt styrande verksamhet. Detta understryks såvitt avser blanketterna med propåer angående nyttjandet av dem. Det allvarligaste problemet är dock handböckerna. Såvitt avser dessa går det ej att enbart hänvisa till att de skulle utgöra utbild-

ningsmaterial för notarier och handläggare. Redan detta är i så fall olyckligt med hänsyn till den handlingsdirigerande funktion som handböckerna får och otvivelaktigt är avsedda att få. Handböckerna kan sålunda uppfattas som en exklusiv rättskälla. Detta gagnar ej ett självständigt dömande.

Det har i skilda sammanhang gjorts gällande att handböckerna skulle verka för att notarierna utvecklas till goda domare. Denna länsrätt anser emellertid att notarierna behöver skaffa sig erfarenhet i metod och teknik för att på traditionellt sätt kunna ”knäcka” de rättsfrågor som de ställs inför. Att handböckerna lämnar en enkel utväg – riktig eller felaktig – utgör sålunda i detta avseende inget eftersträvansvärt och befordrar inte till ”intellektuell spänst” hos notarierna. Dessa förutsätts vidare som högskoleutbildade redan kunna läsa innantill och deras framtid som jurister – i vart fall som verksamma utom domstolarna – kan vidare inte förväntas vara kantad av några handböcker.

När förekomsten av blanketterna och handböckerna sätts i fråga brukar detta bemötas med påståendet att det inte föreligger någon formell skyldighet att använda blanketterna och handböckerna. Bemötanden av detta slag får förutsättas inte böttna i aningslöshet. De är därför endast av formell natur.